

Claudiu KOMARTIN

Claudiu KOMARTIN (n. 1983, București) a debutat cu *Păpușarul și alte insomnii* (Editura Vinea, 2003, 2007), pentru care a primit Premiul Național „Mihai Eminescu” pentru debut. Au urmat *Cercul domestic* (Cartea Românească, 2005), *Un anotimp în Berceni* (Editura Cartier, 2009, 2010), *cobalt* (Casa de Editură Max Blecher, 2013) și *Dezmembrați* (Casa de Editură Max Blecher, 2015), semnat cu heteronimul Adriana Carrasco. În toamna lui 2017 îi apare la Editura Cartier prima ediție a antologiei *Maeștrii unei arte muribunde. Poeme alese 2010-2017*, pentru care i se decernează Premiul „Matei Brâncoveanu” pentru literatură.

Volumele sale au fost traduse în germană (2012), sârbă (2015), turcă (2015) și bulgară (2017). Coautor al textelor ce stau la baza piesei *Deformații* (montată în 2008) și al scenariului *Trișez cu viața* (2010). A editat peste 80 de cărți și antologii de poezie și a tradus literatură din franceză și engleză. Din 2009 organizează clubul de lectură „Institutul Blecher”, iar din 2010 este redactor-șef al revistei „Poesis internațional” și al Casei de Editură Max Blecher, pe care a fondat-o împreună cu artistul vizual Ana Toma.

„Maeștrii unei arte muribunde are, așadar, forța unei lovituri profesioniște, care paralizază și asfixiază deopotrivă. Departe de a alcătui lirică mângâietoare, textele de aici arată, poate și sub presiunea cantitativă, un poet de neverosimile convulsii, de acute și de splendide viziuni apocaliptice, cel mai puternic și coerent regizor de scenarii negre al generației sale și, pe cât se pare, singularizat deja chiar la scara întregii literaturi de la noi.”

Rita CHIRIAN

CARTIER POPULAR

Claudiu KOMARTIN

Maestrii unei arte
muribunde

Poeme alese

2010-2017

Ediția a II-a

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: (021) 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate online pe shop.cartier.md
și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Nobles și pe cartier.md*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.
Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.
Tel./fax: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md
Librăria online, shop.cartier.md.
Tel.: 068 555 579. E-mail: vanzari@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România
Tel./fax: (021) 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

Taxele poștale sunt suportate de editură.

Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Em. Galaicu-Păun

Coperta: Vitalie Coroban

Credit fotografic: Ana Toma

Design/tehnoredactare: Vitalie Coroban, Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Claudiu Komartin

MAEȘTRII UNEI ARTE MURIBUNDE

Ediția a II-a, martie 2018

© 2018, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

douăsprezece secunde
până la dispariția luminii

(2017)

sâmbure

ce faci când intri-n spirala neputinței, ce
te faci cu stricăciunile, cu deriva? te întorci la
sarcasm? am învățat că-i cel mai simplu așa.
– știți, câteodată eu proiectez demoni, palizi
și mici cât o unghie
peste care cineva tot trânteste un prespapier.
– și asta ajută? – da, cred că ajută un timp,
cel puțin cât să-mi trag sufletul înainte de...
ăăă... ăăă... cum îi zice...
– nici un cuvânt mai departe, am înțeles
exact ce vrei să spui; foarte bine, bravo,
bravo, tinere komartin, vei primi notă maximă!

și acum, copii,
pentru proba următoare vom analiza cele mai
utile obiecte în cariera pe care vreți
s-o urmați – fularul, ciobul, gazul, blisterul, lama etc.
și mai ales nu uitați: tot ce vedeți în jur – nu pune
mâna, tinere, doar v-am spus ce ușor
poți să distrugi o imagine la care am muncit... cât am

muncit, dragi cursanți, un semestru întreg? – iată, un întreg semestru ne-am stors creierii pentru a putea scrie versurile acestea: *ce macină în cap rămâne în cap ca un hamburger cu dinți strivit între ușile de la metrou –*, așa încât trebuie să înțelegeți: totul aici este atât de cald și de familiar numai fiindcă nu are cum să dureze.

nu mai am 20 de ani, părul des și rebel și
jubilațiile unui poet în pantaloni evazați și parpalac maroniu – înșir
pe masă pastile anti-țânțari
și le privesc gândindu-mă dacă să le înghit, dacă
nu ar fi mai mult sens în asta decât a fost
cu ăia câțiva pumni de antidepresive și barbiturice
acum un deceniu –
de parcă nu aș fi închis în
sarcofagul propriului cap, sau de parcă sarcofagul
ăsta ar fi tot numai din siliciu și plasmă
și m-aș lăfăi înăuntrul lui ca pe o plajă din caraibe
unde poți face soarele să coboare
cu o singură mișcare discretă a unui tendon.

în toaleta cârciumii în care am intrat
se auzea o muzică blândă, aș fi
scris acolo un întreg volum de poezii (după câteva luni
în care îmi spuseseam că nimic, nici un vers, și ratarea
inevitabilă, secătuirea, tot restul),
și în genunchi cu coatele sprijinite pe capacul plin
de pișat aș fi scris, totul părea din nou perfect,

→

și chiar aș fi început să notez
dacă nu așteptau la ușă atâția oameni dușmănoși,
dornici să se afirme. era o zi frumoasă
în toiul iernii, o zi de primăvară începătoare
și diletantă, cu vești proaste și dureri ascuțite
în tibii, la trecerea pe lângă tarabele anticarilor
am simțit un fel de ceață lipindu-se
de fețe și de mâini noduroase într-un port pestriț de la
marea chinei de sud, iar barcagiul îmi șoptea că
orice carte e o înfrângere, și cam de atâta
livresc mai era loc înainte să dau totul afară –
ca în vremea când o făceam ca să exprim precis
ceva furtunos – acum nu-mi mai doresc nimic de felul ăsta,
poate un strop de luciditate la orele când,
treaz fiind, îți poți pregăti cât de cât corpul
să treacă fără prea mari umilințe prin cu-
tremurările ce vor urma...

dar sunt tot mai puține motive să te apuci
de obișnuitele angrenaje, de aceleași
construcții înșelătoare
și mai e teroarea epidermei
și paranoia
și durerea nu caută transcendența,
și mă indispuie ceea ce vine din vieți
pe care nu mi le pot aminti – nu am nici măcar de unde
să știu dacă au existat – poate
o *licărire*, o intuiție din altă eră – și-apoi
din nou întuneric,
întuneric deplin;

și-n ziua aia s-a transpirat – și s-a plâns – și s-a țâșnit din
cotloane: SURPRIZĂĂĂ – atunci muzica a răsturnat ceva în mine
și mi-a venit să urlu – totuși
am continuat, ca o gorilă
din legiunea franceză, kilometru
după kilometru, pentru un singur lucru pe care mi
l-au smuls când îmi era lumea mai dragă
și l-au călcat în picioare fiindcă
nu făcea după mintea lor nici doi bani
– după cum vă spuneam, copiii: totul aici este atât
de cald și de familiar numai fiindcă nu are cum să dureze
(o dâră de lumină presărată pe oase)

*„Am aproape 18 ani și sparg alune de pădure pe malul râului,
reușesc cu greu să le crăp, însă merită efortul – dacă
ar fi aici unul dintre cei mari m-ar bate la cap
că o să-mi stric dinții, nici că-mi pasă.*

*Așa, îți spuneam: am 18 ani și, deși nu îmi înțeleg
corpul, cred că sunt fericită. Mă crezi? Până și să sparg sâmburi
mă face fericită – spune ea în aceeași scrisoare
de când avea picioarele ciolânoase și pielea spuzită de coșuri
micuțe de care nici că-i păsa –, e un fel de viol,
ciudat, oare de ce o simt așa?, al unui centru
foarte apropiat de limitele exterioare. Înțelegi, dragule?
Încearcă o clipă să te gândești la asta.
Ca să-ți fie mai ușor fără mine,
atașez scrisorii un sâmbure.”*
M.

infectat

Vor trebui să-mi amputeze un deget, s-a decis
în vreme ce vânzătoarele croate sau
sârboaice stau și fumează liniștite în fața magazinului INFECTED
(denim & fashion) pe lângă care trec zilnic
și n-au nici pe dracu.

Parcă îi și aud pe vestiții savanți: *Nu mai e nimic de făcut, ați stat
prea mult cu el așa, trebuia să ne faceți o vizită
mai din timp*

desigur, asemenea vești îți se
comunică-ntotdeauna cu mare părere de rău. *Cât a trecut de la
ultimul consult?* întreabă de formă dr. Șnițelovschi
cu aerul lui de contabil atent-îngrijorat
dar nici n-apuci să-i răspunzi că – *în sfârșit,
nu contează, se poate și fără el. Ce naiba, se poate fără toate
deștele. Uită-te la pești.*

Râde, băga-l-aș în mă-sa.

– Bine, domnule doctor, dar ei au aripioare și pot
respira pe sub apă – *Stai liniștit,
și tu o să ai în curând.*

O să-mi depun, deci, nu doar unghiile pe masa veche, ci
tot degetul ăsta privit cu neîncredere
de feluriți ochi, înțepat, împuns, judecat
ca ultimul ocnaș. Și nici nu mă va supăra cel
mai tare c-o să mi-l taie, ci fraza care îmi răsună încă-n
urechi: *în sfârșit, nu contează, se poate și fără el.*
Ce poți să zici când auzi asta de la unul care n-are intenții rele?
Cel mai jenant e să-ncerci să dai explicații: n-a fost așa
dintotdeauna, are și zile mai bune, trece printr-o perioadă
tâmpită...
Cum să le spui că nu-i vina lui? Oare chiar le pasă?
Cum să le spui, despre un deget
sau despre un om, că n-a reușit mai bine de-atât, că
la un moment dat a clacat,
că boală, că suferință,
că cărnuri, și moarte – ții minte ce-ți povesteam
de firma aia luminoasă pe care scrie, zi și noapte, INFECTED?
denim & fashion, degețel
& un sincer hai sictir! celor care se fac
că nu-nțeleg lucrul ăsta așa de simplu și de uman.

Crampa și cearcănul

„Sunt luni în care nu câștig nici cât să pot muri”, zice fără să-și ridice privirea din pământ, iar eu tac și dau din cap sperând să nu fie nevoie să spun banalitățile crase prin care oamenii își oferă asigurări că se-ascultă sau că sunt solidari. Narațiunea spune că meserii concrete făcute cândva de oameni concreți au fost înlocuite de mașini – și asta continuă de la an la an. Cu siguranță de vină nu-i Viorica, prințesă de câțiva ani în împărăția lui Ciuciulete, tot mai trecută, mai obosită, cărând cu un cărucior improvizat cam tot ce se poate căra spre firmele dubioase care îți dau ceva mărunțiș pentru plastic sau sticlă – Viorica, „altădată un cur de cinci stele”, mă asigură vechiul meu coleg Breazu, centură neagră, mare amator de bătaie în drumul dinspre liceu spre sala de net, astăzi agent de asigurări și tatăl a cinci jigodii pe care sigur o să-i omoare într-o noapte cu ranga.

E aproape dimineață când mă gândesc la ei,
în special la Viorica, dar ce știi eu? – sunt un tehnician
mărunt al instinctului și-al opacității
pentru că am barbă și țin minte aproape tot. Geometrii
flexibile, forme de cunoaștere extinse cu sălbăticie, dar
totuși ceva îmi lipsește, și nu sunt aripile alea
de lemn cu care-am sperat cândva să.

În fine, totul e mai mult sau mai puțin la voia întâmplării,
notez, cu gândul la textul sălcii sarcastic necruțător
pe care-l voi scrie despre mărețta patrie
despre mătreața patriei – după care pornesc
voinicește să-mi cumpăr câteva beri.

Mă gândesc la Viorica și la următoarea postare pe
facebook – nu, nu va fi un text social, angajat,
nici o glumiță pe marginea tevatarii
politice din ultima vreme – poate o frază-două prin care să-i
mai împung pe năprasnicii scriitori de statusuri
ai generației viitoare. Pe băieții puri și duri care
luminează înfumurați cu un neon deasupra capului
pe care ei nu văd că e scris TERMINATIO MEMORIÆ –
treaba lor, eu oricum iluzii nu mai îmi fac.

Afară s-a mai răcit, culeg rarele zgomote ale nopții și
chiar că nu-mi folosesc la nimic – oare ce-o face Viorica,
al cărei cur, s-o recunoaștem, e acum de maxim trei stele?

→

Crampa și cearcănul ca forme de cunoaștere,
foamea, acest ultim avanpost al frumuseții.

E întuneric, pe Moldovița miroase a tei și a ploaie, ascult
cu urechea ciulită motoarele care pregătesc înălțarea.

Oscioare

Nu ai niciun motiv să te temi, mi-a spus S., a cărei furie, rece, de-abia reținută, făcea lămpile să pâlpâie în restaurantul pustiu de la parterul hotelului.

E mort și gata.

Da, a fost, era tatăl meu, dar a murit.

Am așteptat asta prea mult pentru ca acum să simt vreun fel de regret. Gândește-te cât de torturat a fost, un om strălucit ca el, închis așa în propriul corp, toți anii ăia.

Nu ne putem pierde vremea cu regrete. Nici n-o să-ți dai seama când a trecut timpul și-ai devenit tu bătrânelul ăsta senil care își târșâie picioarele în slow-motion pe coridor.

Te vei tot împiedica și vei cădea-n nas în fața intrării.

Obiectele știu mai bine decât noi când să dispară. Și literele la fel, cuvintele.

Instrumentele muzicale se întorc până la urmă în rumeguș.

Pânzele, partiturile, cioburile și așchiile de os se fac praf fin, și discurile devin o pastă neagră și inflamabilă, și ceasurile cu cuc fac implozie în întuneric.

Toată literatura pe care ai citit-o și pe care ți-ai dorit să o citești, milioanele de volume din bibliotecile lumii vor încăpea mâine pe un cip mai mic decât unghia, iar dobitocul de îngrijitor de pe stația orbitală unde vor ține toate vechiturile astea îl va înghiți din greșeală odată cu masa de seară.

O să i se umfle burta și o să crape.

Va fi o treabă al naibii de împuțită.

Și râsetele vor înceta, pentru că se va termina cu glumele și nimănu-i n-o să-i mai dea mâna să o țină tot într-o ironie. Câțiva câini înrăiți și bolnavi vor roade oscioarele poleite ale lui Woody Allen.

Orice ar fi, nu ai niciun motiv să te temi.

Râsetele din camera cealaltă

Despre prieteni, despre palmele lor mari,
deprinse cu munca, despre noaptea
în care un munte de om a plâns cu mine
sub un nuc despicaț în două de fulger,
despre liturghiile în timpul cărora mă hlizeam
cu băiatul cantorului,
despre leucemia Felicieii, despre imensa ei fericire
când începea dansul,
despre ochii verzi, scăpărători în care
nu voi mai privi niciodată.
Despre batistele parfumate ale bunicului,
despre răutăți și regrete
și arcade însângerate și alcool împuțit,
despre dimineți amnezice și capete rase,
despre fularul lui Vasea, despre râsetele
din camera cealaltă.
Despre scrumierele vorbitoare,
despre furia indianului Cherokee după ce i s-a luat totul,

despre banii pe care îi aștept dintotdeauna,
despre graba asta nebună, nebună –
și despre mine,
cu țigările pe terminate și gluga trasă pe cap,
pândind la geamul unei benzinării cu
luminile stinse.

30 plus

Is dying harder than being already dead?

ROBERT LOWELL

Ulcerul mă trezește în pumni. Am
fața umflată și gâtul uscat ca țeava unui tanc Sherman.
Tusea ar strica tot cheful femeii de lângă mine
dacă femeia de lângă mine n-ar fi plecat
acum câteva luni, înainte să se crape de ziuă.
Cât de penibile sunt acum comparațiile
pe care le-aș putea face între moarte
și orice altceva.
Cât de prostesc să scriu despre glonțul
care mi-a trecut de două ori prin dreptul urechii
sau să mai bag în seamă ghionturile pe care și le împart
pe 28 de canale câteva cadavre politice.
Un mort e un mort e un mort e un mort.
Un gram de iarbă e un gram de iarbă și-atât.
Slavă Domnului, am înțeles la timp despre ce era vorba.
Cele câteva lucruri pe care mi le-am dorit ca un disperat
mi-au fost fluturate puțin pe la nas
și apoi mi-au fost luate.

În legătură cu scrisul,
am încercat doar să-nțeleg cum a fost posibil.
Am scris despre ce am văzut: despre iubire futută
despre nebunie
și moarte în floarea vârstei.
Nu mă mai enervează dobitocul ăla obsedat de mine
care spune peste tot
că am fost favorizat
că am avut proptele.
Ce importanță are că am scris câteva poeme frumoase,
și pentru cine?
Ce importanță are că savanții ruși încearcă
să ofere un model matematic al cancerului?
Tot acolo ajungem.
Generația mea nu mai e generația mea, dacă o fi fost vreodată.
Nicio hârjoană, nicio jerbă de artificii, niciun spectacol
să mă țină cu sufletul la gură.
„Matur și inegal”, când alții de-abia încep.
Celulele au început s-o ia razna,
grădina s-a transformat într-o pârlăoagă
unde se hârjonesc, cât mă așteaptă, niște animale sălbătice.
Sunt răbdătoare. Și sunt în stare de orice.
Să se îngrijoreze mă-ta de „denivelările și inegalitatea
izbitoare din acest volum de maturitate”.
Un mort e un mort e un mort e un mort.
Un gram de iarbă e un gram de iarbă și-atât.